

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

OPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

TELEFON ŠTEV. 2832.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglas po tarifi.

Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Slovenci — jeziček na tehtnici.

V »Jutru« objavljajo neki psevdo-nevtralec svoje misli o slovenski politiki. Te misli niso niti originalne, niti posebno utemeljene, temveč imajo samo ta namen, da branijo politiko SDS in sicer stališča slovenstva. Zanimivo je pri tem samo to, da se esdeesarska gospoda ženira s slovenskega stališča braniti svojo politiko in je zato ta posel prepustila gospodu nevtralcu.

Po tej karakterizaciji jutrovske slovenske politike iz peresa nevtraleca je jasno, da ni tem prerokovanjem pripisovati posebne pažnje. Če se mi vseeno bomo izvajanjem »nevtraleca«, potem storimo to le vsled tega, ker je ta najnovejši slovenski politik zapisal tudi trditev, ki že dolgo straši po nekaterih slovenskih glavah.

Gospod nevtralec namreč pravi, da smo Slovenci v boju med Srbi in Hrvati jeziček na tehtnici. Pri tem računa gospod nevtralec tako, ko vsi naivneži. Srbi, Hrvati in Slovenci tvorimo po eno enoto. Če se mi odločimo za Srbe, potem je razmerje 2 : 1 in Hrvati se morajo udati. Če se pa narobe odločimo za Hrvate, potem je razmerje 2 : 1 za Hrvate in Srbi se morajo udati. V sporu med Srbi in Hrvati smo torej odločilni mi Slovenci in zato bodo tako Srbi ko Hrvati iskali našo pomoč in jo zato tudi dobro nagradili. Kjer se pripravata dva, tretji dobiček ima, s to nebratsko »logiko« zaključuje g. nevtralec svoje smešno modrovanje.

Toda ta konjunktivna politika je docela zgrešena in absolutno napačna, ker Slovenci ne moremo hoteti, da bi bili jeziček na tehtnici. Ne kot Slovenci in ne kot Jugoslavlani, ker bi s tako namišljeno vlogo spor samo povečevali, ne ga pa zmanjšali in pri tem tvegali, da lepega dne nastopijo proti nam i Hrvati i Srbi.

Pa mi tudi ne moremo biti jeziček na tehtnici in samo človek, ki nima o politiki in o življenju narodov niti pojma, more razlagati take domišljave otročarije. Da govorimo konkretnje. Hrvati so n. pr. proti kakemu srbskemu predlogu. Če smo za srbski predlog mi, ali bodo zato Hrvati od svojega odpora odstopili? Ne, temveč nastopili bodo še proti nam. Sedaj pa pride nevtralni modrijan s svojim ugovorom in reče: Skupno s Srbi bomo mi Hrvate prisilili, da sprejmejo srbski predlog. Sedaj pa vprašamo mi: s čim boste prisilili? Ali s silo, ali tvegate državljansko vojno? Ali naj na tak način rešujemo svoje spore? Naj samo zavladajo boj med Srbi in Hrvati, pa bomo Slovenci kmalu videli, kako naš bo Italijan naučil, kakšna neumnost je bila bahava sanjarija o jezičku na tehtnici.

In da še jasneje pokažemo vso praznoto nevtralne teorije. Recimo mi Hrvati in Slovenci se združimo v katerikoli stvari proti Srbom. Kaj si g. nevtralec res misli, da bodo sedaj Srbi padli na kolena? Imeli smo v Jugoslaviji že dosti samosrbskih vlad, proti katerim so bili Slovenci in Hrvati, pa še srbski opozicionalci povrh v najhujši opoziciji, toda jeziček na tehtnici je bil čisto brez učinka. Ne sanjajte, gospodje, pri bellem dnevu!

Pač pa se more zgoditi to, da se Hrvati in Srbi sporazumejo brez nas in da nam potem izplačajo našo konjunktivno politiko, ko smo hoteli spor med našimi brati uporabiti za kšeft. Kako bo pa tedaj tarnal nevtralec iz »Jutra«, je seveda drugo vprašanje.

Naloga slovenske politike je čisto druga. V srbsko-hrvatski spor se ne smemo

Finančni odbor proti vladi.

Beograd, 5. avgusta. Za sejo finančnega odbora, ki se je vršila včeraj popoldne, je vladal v političnih krogih velik interes. Seja je bila odredjena za 4. in pol popoldne. Od vladne večine je bil navzoč edino demokrat dr. Šečerov in pa radikali, ki pa so več ali manj pašičevci. Drugih ni bilo.

Preden je bila seja otvorjena je sporočil predsednik finančnega odbora Radonjić, da je prispelo nekaj brzojav od članov finančnega odbora, ki se opravičujejo, zakaj ne morejo priti na sejo, tako dr. Behnen, dr. Novaković, Kosta Gnjatić in drugi. Nato se je prešlo na dnevni red in kot prva točka pride v razpravo uredba o nagradah sodnih eksekutorjev na teritoriji apelacijskega sodišča v Novem Sadu. Dr. Radonjić izjavlja, da bi bil moral minister financ po členu 129. finančnega zakona izdati to uredbu sporazumno s finančnim odborom. Toda minister financ je poslal službeno pismo finančnemu odboru, a drugo privatno njemu. V privatnem pismu zahteva finančni minister, da ga finančni odbor, ko bo dokončal delo na tej uredbi, obvesti o rezultatu. Minister financ smatra, da je finančni odbor njegov navaden biro, a to ne sme biti, je rekel Radonjić ogorčeno. Nato čita pismo in kritizira delo vlade.

Predsednik kraljevske vlade, je dejal Radonjić, je takrat, ko je bila narodna skupščina razpuščena, izjavil, da je razpuščena zato, ker ni bila sposobna za delo. Kot predsednik finančnega odbora pa izjavljam, da je finančni odbor delal in da je to 52. njegova seja. Vsi zakonski načerti, ki so bili predloženi, so bili tu absolvirani. S tega mesta konstatiram z obžalovanjem, da člani vlade sabotirajo delo finančnega odbora.

Za Radonjičem dobi besedo Svetozar Pribičević, ki je imel skoro revolucionaren govor. Pribičević izvaja med drugim, da je dejal minister za pravosodstvo na zborovanju v Kragujevcu, da je radikalna stranka sprejela ustavo, da zagotovi večji vpliv srbskemu plemenu.

»SKLEPI BIVŠIH POSLANCEV VLADE NE ZANIMAJO.«

Beograd, 5. avg. Po včerajšnji seji finančnega odbora je neki član vlade izjavil to-le: Nas ne interesirajo sklepi bivših poslancev, nas bodo interesirali sklepi onih poslancev, ki bodo prišli po 11. septembru v narodno skupščino. Na včerajšnji seji finančnega odbora se je govorilo o neki odgovornosti za gospodarstvo v državi. Ta odgovornost ne more pasti na nas, ker vse, kar delamo, delamo po predpisih zakonov. Ako se v novi skupščini ne bo dalo delati, pojdemo zopet na volitve, četudi brez novega proračuna.

vmešavati, razven da bratsko, brez profitariskih namenov, posredujemo. Za tako posredovanje pa nam bodo hvaležni i Srbi i Hrvati, ker ne eni ne drugi nimajo bd medsebojnega (spora nobene koristi.

Ker pa nismo tako močni ko Srbi in tudi ne tako ko Hrvati, je naša naloga v tem, da zasiguramo Sloveniji tako pozicijo, da ne bo mogla biti nikdar majorizirana, temveč da bo o svoji upravi sama odločevala, ker le tako more kot obmejna in najbolj izpostavljena pokrajina s svojim posebnim jezikom razviti vse svoje možnosti. To je naloga slovenske politike in samo taka politika je tudi v skladu z jugoslovansko.

Jeziček pa, ki ga predlaga nevtralec iz »Jutra«, je profitariski in v najostrejšem nasprotju z jugoslovanstvom.

V nadaljni kritiki pravi Pribičević: Sramujem se, da sem v državi, ki ni nič drugega ko bivša Avstro-Ogrska. (Pašičevci ploskajo). Izjavljam, da bom javno pozval narod, ako se bo tako nadaljevalo, da napravi obračun. Pašičevci: »Oho, to pomeni upor!« Pribičević: Narod ima pravico, da se upre, ako se gazi zakon — tega nisem rekel jaz, temveč Gambeta, ki ni bil ne boljševik in ne komunist.

Na koncu poda tale formalen predlog: Finančni odbor stavlja z dnevnega reda razpravo o predloženih uredbah ter sklicujoč se na člen 314 finančnega zakona stavi na dnevni red razpravo o težki finančni krizi v državi in poziva predstavnike vlade, da na tej seji obrazlože korake, ki jih je vlada storila, oziroma, ki jih bo storila, da odvrne katastrofalne posledice za državo.

Po nekem vprašanju dr. Šečerova govori nato Ljuba Segedinac. Šečerov, ki se strinja s tem, da se uredba spravi z dnevnega reda, predlaga resolucijo, v kateri zahteva, da mora vlada v čim krajšem roku po določenih člena 314 fin. zakona predložiti ukrepe za uspešno pobijanje krize.

Za njim govore Joca Jovanović, Oto Gavrilović in Ljuba Popović. Nato dobi besedo Fran Smodej, ki pravi, da v Sloveniji ni terorja, a ako je teror v drugih krajih države, ga njegova stranka najostreje obsoja, ker je bila njegova stranka vsikdar proti terorju.

Končno povzame besedo predsednik finančnega odbora Radonjić, ki pravi, da je sklical finančni odbor sporazumno z vlado, ker mu je vlada poslala uredbu in on smatra, da vlada, ako mu pošlje uredbu, želi, da se ta uredba tudi obravnava in sprejme. Ni točno, da bi se bil izogibal vlade. Nato je prečital predlog Svetozarja Pribičevića in ga dal na glasovanje. Za predlog so glasovali vsi člani razen dr. Šečerova. Za Šečerov predlog so glasovali Šečerov, Smodej in Pušenjak, vsi drugi so glasovali proti.

PAŠIČEVCI PRIČNO BOJ Z VLADO.

Beograd, 5. avgusta. Nepričakovan govor Svetozarja Pribičevića, ki ga je imel na seji finančnega odbora, kakor tudi odločen govor Ljube Popovića, sta splošni predmet komentarjev. Misli se, da bo sedaj prišlo do odkrite borbe med vlado in pašičevci.

Vprašanje, ki sedaj najbolj zanima, je, ali bo finančni odbor nadaljeval delo brez sporazuma z vlado, kakor nekaj konvent in kako stališče bo napram temu zavzela vlada in Velja Vukičević. Vsekakor je dejstvo, da bi finančni odbor s takim postopanjem napravil vladi velike neprijetnosti, ker bo morala vlada ali pristati na predlog odbora in s tem prevzeti vse obveznosti ali pa prekiniti odnose s finančnim odborom. Ako sprejme predlog odbora, potem bi to značilno sama sebe tesavuirala in da odobrava delo odbora za sanacijo gospodarske krize. Ako se to zgodi, bi na reševanju tega našega najvažnejšega problema delal odbor, ki vladi ni povšeči, a ne vlada sama. Razume se, da bi bilo to za opozicijo najboljša parola.

POSVETOVANJE VUKIČEVIĆA.

Beograd, 5. avgusta. Včeraj je bil ponovno pri predsedniku vlade g. Velji Vukičeviću g. Antić, načelnik personalnega oddelka v notranjem ministrstvu. Istotako je bil včeraj na posetu pri g. Velji Vukičeviću tudi g. Peleš, kateri je referiral o položaju na Hrvatskem.

Popolen neuspeh ženevske konference.

Ženeva, 5. avgusta. Včeraj se je vršila zadnja seja konference za pomorsko razorožitev. Glavni govor je imel angleški delegat Bridgeman, ki je v svojem dolgem govoru razložil angleško stališče. Za njih je še govoril japonski delegat Sahito.

Gibson, delegat Združenih držav, je izjavil, da se angleška vlada nikakor ni potrudila razumeti stališča, ki ga zavzema Amerika glede morskega razoroževanja.

Vsi delegati odkrito izjavljajo, da se je končala konferenca s popolnim neuspehom.

PRED PRIČETKOM POGAJANJ ZA SOLUNSKO PRISTANIŠČE.

Budimpešta, 5. avgusta. Včerajšnji listi javljajo, da se prično v kratkem pogajanja med Jugoslavijo in Grško radi otvoritve jugoslovanske svobodne cone v Solunu. Madjarsko časopisje je mnenja, da bodo potekali razgovori med jugoslovansko in grško vlado glede tega vprašanja v redu in da je pričakovati pozitivne rešitve.

BRATIANU HOČE SPRAVITI V REGENTSKI SVET TUDI KRALJICOVDOVO.

Bukarešta, 5. avgusta. Kakor se doznava iz dobro informiranih krogov, dela ministrski predsednik Bratianu z vsemi silami na to, da pride v regentski svet tudi kraljica-vdova Marija.

Princ Karel je dal izjavo, v kateri pravi, da bo v tem slučaju poskušal na vsak način doseči svoje pravice in priti na rumunski prestol.

BRATIANU ISČE POSOJILO.

Bukarešta, 5. avgusta. V soboto namerava odpotovati predsednik vlade Bratianu v spremstvu finančnega ministra in zunanjega ministra Titulescuja v inozemstvo. Posetili bodo ob tej priliki Pariz in London, na svojem povratku pa se mislijo ustaviti za par dni tudi v Berlinu.

Kakor se doznava iz dobro informiranih krogov, misli dobiti Bratianu v inozemstvu večje posojilo za rumunsko državo.

BOLGARSKO-TURŠKA TRGOVINSKA POGODBA PODALJŠANA.

Sofija, 5. avgusta. Med bolgarsko in turško vlado se je dosegel sporazum, da se bolgarsko-turška trgovinska pogodba, ki poteče 10. avgusta, podaljša še za tri mesece.

SESTANEK RIBARJA S ŠKOFOM AKSAMOVIĆEM.

Beograd, 5. avgusta. Dr. Ivan Ribar, nosilec liste demokratske stranke v virovitiškem volilnem okrožju, se je sestal v Djakovu z biskupom Aksamovićem, s katerim se je, dalje časa razgovarjal. Ta sestanek se komentira v političnih krogih na različne načine. Trdi se celo, da bo igral biskup Aksamović v demokratski stranki neko posebno vlogo.

DAUDET V BELGIJI.

Pariz, 5. avgusta. Kot poroča »Action Francaise«, je Leon Daudet prišel s svojo družino preko belgijske meje.

TIFUS V BEOGRADU.

Beograd, 5. avgusta. V Beogradu se že dalje časa širi tifus.

G. Urek, kaj pravite na to?

Beograjsko »Vreme« objavlja sledečo izjavo posl. Ivana Pucelja:

»G. Ivan Urek, oblastni poslanec, ter njegovi prijatelji, ki so se od nas ločili, so zahtevali v našem tajništvu ali skupščinski mandat za g. Ureka (nosilstvo liste, op. ur.) ali 100.000 dinarjev. Danes mi je dejal g. Korošec (oba sta imela isti dan shod v Kranju in v Kranju je podal g. Pucelj tudi to izjavo, op. ur.), da so se naši disidenti ponujali tudi njemu, pod pogojem da dobe mandat. Kakor vidite, ne gre tu za kake načelne stvari, temveč samo za mandat. Naši bivši prvaki so s tem sicer izgubili svoj osebni ugled, naša stranka pa s tem nič ne izgubi. Neko diktaturo pa, ki jo baje vrši v mariborskem okraju g. Radič, to so jim imputirali njihovi novi zavezniki — samostojni demokrati.«

Tako pravi g. Pucelj in sedaj imate besedo Vi, g. Urek! Kajti Vi ste v nekem oklicu v zvezi z gg. Kušarjem in Roškarjem na visoko govorili o vzrokih, ki so Vas privedli do tega, da kandidirate na esdeesarski listi. Samo razlika je v tem, da govori g. Pucelj o mandatu in 100.000 dinarjih, dočim govorite Vi samo o neklih idealnih stvareh. Dosedaj pa še vedno velja, da lov za mandatom ali za denarjem ni ravno znak idealizma in zato ste Vi, g. Urek, dolžni, da vso stvar razčistite.

Obdolžitve g. Pucelja so konkretne in zato

Vam ne bo težko to obdolžitve zavrniti in tudi dokazati njih neresničnost, če so seveda res neresnične. Jasno pa je to, da je nemogoče, da bi imeli obenem prav Vi in pa g. Pucelj. Prav more imeti samo eden in Vasa dolžnost, g. Urek, je, da dokažete, da imate prav Vi.

Ne zaradi tega, da si poboljšate ali poslabšate volivne šanse, temveč zato, da tudi s svoje strani pripomorete, da bodo v našem javnem življenju vladale v resnici razmere, ki ne bodo v sramoto nobenemu Slovincu. To je tudi vzrok, da se v vso zadevo vmešavamo tudi mi, ki nimamo sicer nobenega strankarskega vzroka, da bi se vmešavali v Vaš boj z g. Puceljem.

Toda naše javne razmere so že dovolj nezdrave in ni treba, da bi pri nas nastajale nove stranke zato, ker se je kdo zaljublil v mandat ali pa v še bolj realnih 100.000 dinarjev. Zato treba, da se vsa zadeva, ki je z izjavo g. Pucelja postala javna zadeva, razčisti in zato pričakujemo, da boste, g. Urek, poklicali g. Pucelja na odgovor ter dokazali, da je njegova obdolžitev neresnična.

Pripominjamo pa, da ne more javnost čakati na odgovor do 11. septembra, temveč pojasnilo mora priti prej, da bodo volivci 11. septembra že vedeli, če je bila izjava g. Pucelja resnična ali ne.

V takih stvareh pomeni molk vedno in vselej samo priznanje.

Program demokratske stranke.

V Arnavtovičih je priredila Demokratska zajednica velik shod, na katerem je podal Ljuba Davidović v velikem govoru tudi program demokratske stranke, kakor ga ta misli uveljavljati v vladi. Ljuba Davidović je izjavil:

Demokratska zajednica je vstopila v vlado, da zagotovi svobodne volitve. Da se to doseže, je treba, da se prečisti državni aparat in da se odstranijo vsi oni uradniki, ki sojejo svobodnih volitev. Čakali smo cele tri mesece, da se naše zahteve prično uresničevati. Vzrok je bil v tem, ker v notranjem ministrstvu niso imeli ne časa in ne ljudi, ki bi hoteli pohiti s to stvarjo. Med tem pa so se pritožbe kopičile in zato smo morali na shodih povedati, da treba vladno koalicijo razbiti, če ne bo svobodnih volitev. Hoteli smo, da se sklenjena pogodba tudi izvršuje in naše geslo je bilo: zvestoba za zvestobo.

Moram priznati, da je sedaj bolje. Zato sem prepričan, da se bo v tem smislu nadaljevalo do konca in da bo vladna koalicija zagotovila volivno svobodo vsem poštenim državljanom. To je potrebno, ker mora biti skupščina izraz narodne volje, ne pa da pošilja poslance v skupščino policija. Poslanec mora vršiti kontrolo nad delom vlade in vsakega posameznega ministra, česar pa ne more storiti poslanec, ki je prišel v skupščino le po milosti policije in ministrov, ki imajo policijo v rokah.

Ker so se naše zahteve začele izpolnjevati, zato bo sedanja koalicija ostala in bo še sigurnejša in trajnejša, ko dosedaj.

KAJ ZAHTEVA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA OD NOVE VLADE?

Glavna zahteva demokratske zajednice je, da bo skupščina sprejela zakon o ministrski odgovornosti. Po sedanjem zakonu so ministri zelo malo odgovorni. Lažje je sedaj izvesti revizijo ustave, kakor pa postaviti ministra pod odgovornost.

Drugo, kar hočemo, je zakon proti korupciji, da se prepreči zloraba narodne imovine od strani državnih organov.

Nato treba izpremeniti zakon o samoupravi. Kar imamo danes, to niso nobene samouprave. Hočemo širše samouprave, da se narod sam upravlja v občini, okraju in oblasti. Tem samoupravam je treba zagotoviti tudi finančna sredstva, da bodo mogle izhajati.

Nato je govoril Ljuba Davidović o gospodarskem programu. Država mora narod rešiti iz sedanjega težkega položaja in mu dati možnost za delo: Produkcija se mora najmanj podvojiti. Posebno skrb treba posvetiti kmetu, ki tvori večino naroda. Kmetu treba dati cen kredit, da more plačati svoje dolge.

V državi imamo 200.000 uradnikov, kar je preveč. Število uradnikov je zato treba reducirati, toda pametno. Ibi morajo slabi, ne pa dobri. A tudi se ne sme izvršiti redukcija tako, da bi bili uradniki kar čez noč vrženi na cesto. Glavna gospodarska naloga pa je, da se povsodi uvede štednja.

Pred spremembo odnošajev Amerike k Sovjetom.

Iz Newyorka poroča »Českemu Slovu« njegov posebni dopisnik to-le:

Gotovi lahko razumljivi pojavi dokazujejo, da posveča ameriški kapital vedno večjo pozornost Rusiji. Predvsem vsled tega, ker evropski trgi ne morejo več sprejemati ameriškega blaga, dočim je neizmerna Rusija v tem pogledu skoraj nedotaknjena.

Cepprav doni danes še absurdno, vendar je že danes računati s tem, da se bodo v bližnji bodočnosti pričela med Združ. državami Sev. Amerike in sovjetsko Rusijo pogajanja, katerih osnovna točka bo priznanje sovjetske Rusije. Čeprav izgleda ta misel na prvi hip absurdna, ni za poučenega opazovalca že dolgo časa nobeno iznenadenje. Računa se, da bo odločilni korak v tem pogledu storjen po predsedniških volitvah, ko bo Wall Street zahteval, da se Rusija odpre amerškemu kapitalu.

Kar se tiče Rusije, je danes položaj trga za kapital ta, da ima Nemčija največji dobiček od preloma med Anglijo in Rusijo in da bo ameriški kapital v svoji kategorični potrebi po novih trgih brezpogojno iskal tudi ruski trg.

Ze sedaj je opaziti v kapitalističnem tisku

sistematično kampanjo za spremembo ameriške politike napram Rusiji in sicer v prijateljskem smislu. Wall Streetu blizu stoječi listi pripisujejo izvajanjem Trockega in njegovih pristašev o ruski kapitalni potrebi večji pomen.

Pozornost je vzbudila tudi pred nedavnim izšla knjiga od J. Lee-a, ki poroča o svojem potovanju po sovjetski Rusiji in pri tem naglašala velike možnosti investiranja ameriškega kapitala. Če se upošteva, da je Lee plačan zastopnik mnogih ameriških kapitalistov in med njimi tudi Rockefellera, je razumljivo, da ni šel Lee po svoji lastni volji v Rusijo, temveč po naročilu ameriških kapitalistov.

Lee-ova knjiga pokazuje mnogo več simpatij za malokapitalistično Rusijo, kakor pa bi se od takega zastopnika kapitalizma moglo pričakovati. Lee stalno poudarja, kako Rusija silno potrebuje ameriški kapital, obenem pa tudi naglašala, da bi ameriški kapitalisti brez vsake nevarnosti mogli potovati po Rusiji, če bi ameriška vlada prevzela gotova jamstva.

V knjigi Lee-a mnogokrat omenjena izvajanja Trockega, ki vedno znova in znova

poudarja, kako da Rusiji manjka tuji kapital. Poleg tega pa naglašala Lee, da bo Nemčija sigurno postala finančni diktator nad vso Evropo, če bi se situacija še nadalje razvijala tako, kakor dosedaj.

Ze nekaj mesecev se govori med poznavalci ameriških financ, da ni Wall Street brez interesa za Rusijo in te govorice dobivajo vedno bolj določno obliko.

Brezdvomno obstoji v Združenih državah še precejšnja opozicija proti sovjetskemu sistemu v Rusiji. Ker pa se povprečni Američanec mnogo več bavi z lastnimi interesi, kakor pa z ruskimi razmerami, nima ta opozicija odločilnega pomena. Na vse zadnje pa to ne bi bil prvi slučaj, ko je ameriški kapitalizem benevolentno spregledal vse grehe in nedostatke, ker je tako zahteval — trgovski interes. Wall Street smatra ruski trg za preveč tečno jed, da bi jo odklonil iz političnih ali npravnstvenih ozirov. Vsi ti argumenti vedno bolj sprijaznjujejo ameriške kapitaliste z mislijo priznanja sovjetske Rusije, dokler to ne postane dejstvo. Po splošnem političnem razpoloženju se more sklepati, da bo to dejstvo že za časa predsedniških volitev uresničeno, če ne bi med tem prišli kakšni nepredvideni dogodki.

Politične vesti.

»Journal des Debats« o albanskem problemu. Ugledni pariški list piše, da ni bilo mogoče ob priliki zadnjega jugoslovansko-albanskega konflikta točno pregledati vse situacije. Med Beogradom in Rimom so bile izmenjane neke note, nato pa se je dobilo samo lakoničen odgovor, da je konflikt likvidiran. Vendar pa vsa stvar ni tako enostavna. Geografsko je vprašanje Albanije rešeno z aktom od dne 31. julija 1926, ko je bil javljen točen rezultat albanske razmejitevne komisije. Toda s tem aktom so bile določene samo meje Albanije do Jugoslavije in Grške, dočim je ostalo mejno vprašanje med Albanijo in Italijo odprto. Tako ima danes Italija v posesti otok Sasseno, toda samo de facto, nikakor pa ne de iure. Zato je treba vprašanje albanske razmejitve z Italijo še rešiti. — Še bolj zapletena pa je albanska situacija v političnem oziru. Tako je popolnoma nepoznan obseg italijansko-albanskega pakta. Dejstvo je le to, da človek v Albaniji naleti pri vsakem koraku na italijansko kontrolo. Italija je sklenila z Albanijo celo vrsto dogovorov, ki so vsi zaviti v meglo. Posledica vseh teh dogovorov pa je, da ima Italija danes Albanijo v roki in da ni več jasno, če je Albanija, ki je članica Zveze narodov, še svobodna država, ali pa je že izročena v mandat Italije. Vsi prijatelji miru se morajo zato zainteresirati za vprašanje Albanije.

V subotskem okraju so vložene te liste: 1. radičevska, nosilec Stjepan Radič; 2. samostojno demokratska, 3. radikalna, nosilec dr. Facionje; 4. radikalna (vladna), nosilec minister dr. Subotić; in 5. demokratska, katere nosilec še ni določen. Verjetno pa je, da bodo zadnje dneve vložene še nove liste.

»Tempo« o Mussolinijevem ekspozeju. Pariški »Tempo« je napisal k Mussolinijevemu ekspozeju obširen komentar, ki je zlasti zanimiv z ozirom na stališče pariškega lista »Anschluss«. Med drugim pravi Tempo: Samo želeli je, da bi energične Mussolinijeve besede razpršile iluzije gotovih krogov v tujini, kjer se misli, da bi bilo mogoče pridobiti Italijo z gotovimi koncesijami do popustljivosti in priključitvenem vprašanju. Italija je bolj zainteresirana, ko marsikatera druga država, da ne pride do Anschlusa. Kajti vsa njena pozicija, ki si jo je pridobila s svetovno vojno v centralni Evropi, in celo njena lastna bodočnost odvisi od tega problema. Ustvaritev mogočne Nemčije v centralni Evropi, kar bi imelo za posledico oživljenje nemškega »Dranga« na vzhod in proti Trstu, oboje bi moralo uničiti italijanski vpliv v srednji Evropi. Nikakor ni mogoče pričakovati od vlade Mussolinija, da bi vodila tako politiko resignacije. Tudi v slučaju, da bi gotovi ozirom povzročili zblizanje med Nemčijo in Italijo, bi si mogla Nemčija pridobiti italijansko prijateljstvo le, če bi se docela odrekla priključitvi Avstrije. Nič pa ne kaže na to, da bi bila Nemčija pripravljena resignirati na priključitev.

»Madjarski socialisti so raje v Češko-slovaški ko na Madjarskem.« »Čehoslovaki Nepszava«, glasilo madjarskih socialnih demokratov, piše, da madjarski narod, ki hoče živeti v miru in prijateljstvu s češkoslovaškim, nima vzroka in niti volje podpirati akcije lorda Rothermera. Madjarske manjšine uživajo na češkoslovaškem večje pravice v

kulturnem, gospodarskem in socialnem pogledu, ko njih bratje na Madjarskem. Zato žive raje v svobodoumni češkoslovaški ko pa v reakcionarni Madjarski. — Te izjave si g. lord Rothermere gotovo ne bo dal v okvir, je vendar malo prehud poper.

Fantastične vesti o habsburških in wittelbachskih načrtih. Madjarski listi prinašajo fantastične vesti o dogovoru, ki je bil sklenjen med Zito in bavarskim prestolonaslednikom Ruprechtom. Rezultat tega dogovora je, da se je najstarejši sin kralja Karla preselil v Luxemburg, kjer bo dobil čisto drugo »zgojo«. Po tem sporazumu bi tvorile Avstrija in Nemčija dvojno monarhijo na prestolu pa bi prišel Oton Habsburški. Salzburg in Tirolska bi se združila z Bavarsko, kjer bi zasedel prestol Ruprecht. Razširjena Bavarska »dvojna monarhija bi bile članice nemške zveze. Ker bi s tem zmagala v Nemčiji federativna ureditev države, upajo Habsburžani, da se zavezniki njih namenom ne bi uprli. Novi načrt legitimistov podpirajo zlasti višji cerkveni krogi. — Če je ta fantastična vest samo plod vročine iz pasjih dni, madjarski listi ne povedo.

Medzavezniška kontrolna komisija zahteva razpust dunajske občinske straže. Ker so se avstrijski meščanski krogi bali, da bi najvišje upravno sodišče odklonilo njih zahtevo po razpustu dunajske občinske straže, so se iz previdnosti obrnili na bolj varno instanco — na medzavezniško vojaško kontrolno komisijo. Ne sicer direktno, pač pa indirektno, kar je bilo ravno tako sigurno. Medzavezniška kontrolna komisija je seveda njih želji rada ustregla in tako je prišla na Dunaj že njena zahteva, da treba občinsko stražo razpustiti. Če ne bi bilo tej zahtevi zadoščeno, potem bi veleposlaniška konferenca nastopila z učinkovitejšimi sredstvi. — Pikanina je na vsak način zahteva avstrijskih nacionalistov. Toliko so grmeli proti zavezniški kontroli, sedaj pa sami prosijo to kontrolo za pomoč.

Zmaga Stalina nad Trockijem. Kakor vsi znaki kažejo, je dosegel Georgijev Stalin odločilno zmago nad Trockijem. Kakor poroča oficijelna »Pravda«, se je pričel splošen beg iz vrst opozicije. Tekom sedanjega zasedanja osrednjega izvršilnega odbora komunistične stranke bo najbrže prišlo do ostre sodbe nad opozicijo. Po vsej verjetnosti so prešli člani opozicije ultimatum, da se takoj podvržejo Stalinu ali pa se pripravijo na posledice. Nato je cela vrsta opozicijskih »preklicala« svoje prejšnje izjave. Med njimi tudi bivši finančni komisar Sokolnikov, Leninova vdova Nadežda Krupskaja, ki sedaj vehementno napada Trockega. Klub starih komunistov, ki mu pripadajo najstarejši člani komunistične stranke, je pozval odbor voditeljev opozicije, da izstopijo iz centralnega odbora stranke. — Z druge strani pa se poroča, da ne bo strankin odbor sklepal o izključitvi Trockega in Zinovjeva iz stranke, temveč bo prepustil odločitev strankinemu kongresu, ki se sestane v novembru.

Za sklicanje poljskega sejma. Pri sejm-skem maršalu Rataju se je vršilo posvetovanje šefov parlamentarnih klubov o sklicanju izrednega zasedanja sejma. Največje poljske stranke, ko narodno-demokratska, soc. demokratska, ljudska stranka »Piast«, krščansko-demokratska, stranka dela in radikalna stranka »Wyzwoloniec« so se zjedini, da se predlaga predsedniku republike sklicanje izrednega zasedanja sejma v prvi polovici septembra. Ta predlog je podpisala že več ko ena tretjina poslancev in mora biti zato sejm sklican. Program zasedanja bo določen na prihodnji seji šefov klubov.

Obnovitev diplomatskih odnošajev med Češkoslovaško in Vatikanom. Časopisi poročajo, da so bila pogajanja med kardinalnim državnim podtajnikom Gasparrijem in češkoslovaškim podtajnikom za zunanje zadeve absolutno uspešna in da bodo v kratkem obnovljeni pred dvema letoma prekinjeni diplomatski odnošaji.

Beg članov leningradске opozicije. »Lokalanzeiger« poroča iz Vilne, da je prišlo na rusko-poljski meji do krvavega boja med tihotapci in uradniki G. P. U. — V boju so bili ubiti 4 tihotapci in 2 uradnika, 8 tihotapcev in 2 obmejna stražarja sta bila težko ranjena. Do boja je prišlo, ker so hoteli spraviti tihotapci nekatere člane leningradске opozicije čez mejo. Baje gre za opozicijske, ki so aranžirali atentat na leningradski sovet. Med bojem se je opozicijscem posrečilo pobegniti na poljsko ozemlje. — Opozicijski pravijo, da imajo pri sebi uničujoč material proti Stalinu.

Stane Mencinger:

Pariška pisma.

MONTMARTRE.

Kamor se ozreš, so bajno razsvetljena zabavišča. Teatri, music-halli, kabareti, kinematografi, kavarne. Sredi ceste vrtljaki in razne komedijantske atrakcije. Ulica je nad vse živahna. Vsi narodi, vsi sloji so zastopani. Krenemo v smeri »Moulin Rouge«-a. Spotoma vidimo več zanimivih prizorov. Tam neke na vratih kavarne so se prostitutke sprelle radi klientele. Drugod vidite dva potepuha, ki s svojim ponašanjem izzivata mimoidoče. Policija je redko intervencira. Sicer pa je treba priznati pariškim redarjem skrajno popustljivost.

Na Place Blanche smo. Preobilje luči. Veliko, rdeče iluminirano vetrno kolo se monotonno vrti nad fasado Moulin Rougea. Prisojstvujemo reviji v tem music-hallu. Prijetna muzika, krasna scenerija, čudovito razkošje in dekor v kostumih, girls, golota, mastne šale. Evo vam revije v music-hallu. Če ste v Moulin Rouge, boste najbolj ploskali svetovnoznanini in večno mladi vedetli Mistinguette, v »Folies-Bergères« se boste navduševali za novo kreolsko zvezdo Josephine Baker, v »Casino de Paris« pa vas bo razve-

selil predvsem Georges Chevalier. In pa, mimogrede rečemo, če bi radi govorili s kakšnim novodošlim znancom, pa nimate njegove adrese, prisostvujte predstavi v Folies Bergères, tam ga gotovo srečate.

Music-hall mora pripisovati svoj uspeh v prvi vrsti propadu sodobnega teatra. Vsem tistim, ki so se že naveličali vedno istih zgodb o možu, ženi in »hišnem prijatelju«, daje music-hall prijetno zabavo, niz lepih videzov, da, včasih celo več, duševno razvedrilo, kakršnega jim dandanes niti komedija in drama največkrat ne da.

Res je, da ima sodobni music-hall v prvi vrsti vulgarne vabljivosti. Golota in mastne šale privlačijo publiko, ki ima najvulgarnjši okus. Toda med posetniki music-hallov jih je tudi mnogo, ki so sprejemljivi za kaj več, ki iščejo novih umetniških užтков. Verjete mi, da se je v music-hallu naredilo po vojni več poizkusov v iskanju nove gledališke umetnosti bolj v teatru. Zdi se mi, da bo služil music-hall kot posrednik, kot sredstvo, pri ustvarjanju nove umetnosti, ki bo odgovarjala duhu dobe, v kateri živimo in ki bo izražala okus, nemirna čustva in borbo kontrastov sodobnega življenja.

Nepriistranski opazovalec bo prej spoznal dosedanje uspehe v razvoju dekorativne umetnosti, če bo posekal music-hall mesto

teatra, tudi bo prej odkril skrite vire moderne muzike, ako posluša bizarne melodije jazzbanda nego če prisostvuje predstavam italijanskih oper v Opéra Comique. Tudi bo spoznal več potez na obrazu modernega življenja na promenoarju music-halla kot na galeriji Odeona. Pri vsem tem pa je treba reči, da tudi music-hall nima bodočnosti, če se ne bo pojavilo resno stremljenje iskati pota nove umetnosti.

Toda pustimo ta razmišljanja in vrnimo se raje v pestro montmartresko življenje. Zene, ki jih srečavate po nešteti montmartreskih lokalih, imajo svojevrstno mentaliteto. Najsi bodo rojene Parižanke, ali pa prise-ljenke iz Alžira ali južne Amerike, eno jim je skupno: želja obogateti tako, da si lahko kupujejo fante, ki pa morajo biti »maque-reaux«. V montmartreskem argoju so maque-reaux fante z veliko tradicijo in velikim slovesom. Stopnjo v karieri mnogih plesalk v kabareti merijo po tem, dali si že lahko kupijo »maque-reaux« ali ne. Sicer pa nazivajo moške, ki si kupujejo žen, »kabiljo«, kar ni preveč časten naziv. Ne vem, dali so ti nazivi že prišli v enciklopedijo. Spuščati se podrobneje v to terminologijo, ni prav nič zanimivo. Zato si raje oglejmo drugo zanimivost tega veseljaškega okraja. To so artistični kabareti.

Današnji artistični kabareti so skoro brez izjeme povsem degenerirali od svojega prvotnega namena in oblike. Prvi tak kabaret je ustanovil plemič Salis v ta namen, da bi se tam recitalo stare francoske pesmi in bi mlajši literati iznašli v zaključnem krogu svoje proizvode. V takšem kabaretu so debitirali François Coppé, Mistral, Victor Merbitrali François Coppé, Mistral, Victor Merbitrali in še mnogo drugih. Ruski knezi so v tistih časih posebno radi zahajali v te intimitne umetniške lokale. Po vojni so poseben vsled mogočnega pritoka Anglosaksoncev ti kabareti na široko odprli vrata senzaciji željni publiki in pri tem čisto izgubili svoje lice. Umetniki so si poiskali novih, skritih zavetišč v kabareti, pa so ostali še »chansonnierji« in laži-bohemi, ki nudijo publiki le najvulgarnjšo zabavo.

Onstran bazilike Sacré Coeur se v napol podrti hišici v skriti, samotni ulici razširi vsak večer en sam artistični kabaret, ki še ni zgubil povsem svojega prvotnega značaja in originalnosti, to je »Zapin agile«. Naznan radi svojega skritega položaja in diskretnosti svojih stalnih posetnikov se je dosedaj še očuval ravednosti široke publike in je edino zatočišče zadnjih montmartreskih poetov, toda tudi njegova amerikanizacija je skoro neizogibna.

(Dalje paha.)

Dnevne vesti.

— **Avdijence na Bledu.** Predvčerajšnjim je prispel na Bled vojni ataše našega poslanstva v Rimu, brigadni general Rašić. Kralj ga je sprejel v avdijenci.

— **Mesti Sušak in Split plačata stroške za komisijo za svobodno cono.** Ministrstvo trgovine in industrije je določilo svoječasno komisijo, ki bi imela na licu mesta proučiti meje za svobodno cono na Sušaku, v Šibeniku, Splitu in Gružu. Ta komisija pa svoje naloge ni mogla izvršiti, ker v ministruvstvu ni bil zato predviden potreben kredit. Ministrstvo je o tem obvestilo prizadete občine, nakar je volirala najpreje sušaška, nato pa še splitska mestna občina potrebnega kredita, da pride komisija na lice mesta in odda svoje mnenje glede otvoritve prošle cone. Komisija pride najpreje na Sušak, nato pa v Split.

— **Iz sodne službe.** Imenovani so: Josip Rus, doslej pri okrožnem sodišču v Novem mestu za ravnatelja zemljiške knjige v 1. skupini II. kategorije pri deželni sodišču v Ljubljani; Jakob Podlesnik, doslej višji pisarniški predstojnik pri okrožnem sodišču v Mariboru za pisarniškega ravnatelja v skupini II. kategorije pri istem sodišču; Rajko Stoler, doslej pisarniški predstojnik pri deželni sodišču v Ljubljani za pisarniškega ravnatelja v 2. skupini, II. kategoriji pri istem sodišču; Martin Gašper, doslej asistent pri okrožnem sodišču v Mariboru za pisarniškega predstojnika pri istem sodišču; Franc Petrovič, doslej višji pisarniški oficijal pri deželni sodišču v Ljubljani za vodjo zemljiške knjige v 3. skupini, II. kategorije pri istem sodišču.

— **Udruženje jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev.** Oblastni odbor Ljubljana, obvešča vse članstvo in korporacije, da se je današnjim dnem preselila društvena pisarna iz dosedanjih prostorov, Kolodvorska ulica 26-I, v pritične lokale »Ljubljanskega dvora« (Levante), vhod iz Pražekove ulice. — Vsi dopisi naj se naslavljajo v bodoče na sledeči naslov: UJNZB, Oblastni odbor Ljubljana, Pražekova ulica, (Ljubljanski dvor).

— **Vivisekcijsko mesto izvršitve smrtnih obsodbe.** Francoski zdravnik dr. G. Saint Paul je stopil pred javnost z originalnim predlogom. Usmrtitev nekega zločinca v Parizu ga je napotila, da je poslal članom francoskega parlamenta spomenico, v kateri zastopa mnenje, da naj bi se dala vsakemu na smrt obsojenemu možnost, da se odloči za giljotino ali pa za vivisekcijsko. Reči bi mu bilo treba enostavno: Povej, kaj ti je ljubše. Če se odločiš za giljotino, ne moreš družbi, kateri si prizadejal škodo, nič več koristiti. Če pa se odločiš za laboratorij ter se izjaviš, da si pripravljen, da se podvržeš znanstvenim eksperimentom, ki naj se izvršijo na tvojem telesu, lahko postaneš v očeh ljudi zopet časten človek. V podkrepitev svojega predloga opozarja dr. Saint Paul na dejstvo, da trenutno cele vrste znanstvenih eksperimentov sploh ni mogoče izvesti, ker ni primerne materiala za to, kajti praktično se da dokazati uspešnost novoznajdenih zdravilnih metod, kot n. pr. pri raku, samo potem poizkusov na človeškem telesu.

— **Ambulantna knjižnica.** Monakovski mestni svet je postavil v svoj letošnji proračun vsoto 44.000 mark za ambulantno knjižnico. Ker eksistira doslej v Monakovem samo dve knjižnici ter sta predvideni še dve, za kateri pa v doglednem času ni mogoče dobiti lokalov, se preuredi eden od vozov cestne železnice v knjižnico, ki se bo vozila v zunanje okraje. Voz bo obiskal vsak dan po dva okraja. Na primernih krajih se zgrade odcepitve od cestne železnice, kjer bo voz ob določenem času stal ter bo knjižnica prebivalstvu na razpolago.

— **Esperantovski hrast.** Te dni se je vršil v Gdansk esperantovski kongres. Pri tej priliki so vsadili udeleženci v Zoppotu esperantovski hrast. Da je bila stvar tem bolj slovesna, so prišli zunanji gosti v narodnih nošah. Vsak od njih je prinesel iz svoje daljne domovine pest prsti.

— **Zračni promet Holandija.** — Holandska Indija se otvori te dni. S prvim aeroplanom ne odide nobena pošiljka.

— **Nova ameriška ponudba Nemčiji glede zgradbe stanovanjskih hiš.** Newyorška stavbna družba »Vista Building Corporation« je predložila nemški vladi predloge glede zgradbe 60.000 novih stanovanj. Vlada glede predlogov še ni sklepala.

— **Dva milijona nečitljivih napisov.** Uprava francoske pošte objavlja statistiko, iz katere je razvidno, da je zažgala od 1. januarja 1927 do 1. julija 1927 dva milijona pisem radi nečitljivih adres. Toliko pisem ni zažgala francoska poštna uprava pred vojno niti tekom 20 let.

— **Mussolini je slavil te dni svoj štirinajstdeseti rojstni dan.** Svečani ceremoniji ni bilo. Vendar pa je dobil ob tej priliki italijanski del Mont Blanca ime Monte Benito Mussolini.

— **Metresi velikega vojvode priznana renta.** Iz Berlina poročajo: Bivša ljubica velikega vojvode Adolfa XV. Mecklenburg-Strelitzkega, grofica Matzenau je vložila zoper mecklenburško dinastijo tožbo na izplačevanje rente. Prišlo je do poravnave, na podlagi katere se je zavezala mecklenburška dinastija, da bo izplačevala bivši metresi pokojnega vojvode letno rento po 6000 mark.

— **Silna vročila v Slavoniji.** Po vsej Slavoniji je zavladovala silna vročina. Predvčerajšnjim ob 2. popoldne je kazal toplomer v senci 33%. Vsi velike suše cene pšenice rapidno rastejo. Dočim je stal 1 q pšenice še nedavno 240 Din, je poskočila cena pred par dnevi na 290 Din, daens pa prodajajo kmetje pšenico že po 310 Din.

— **Bruhanje Vezuva ponehava.** Observatorij na Vezuvu poroča, da bruhanje Vezuva ponehava. Sicer se zlava lava še vedno v dolino, vendar pa novih erupcij ni.

— **Proga Simplon - expresas zasuta.** Iz Montreaux-a poročajo, da se je utrgal v tamkajšnji okolici oblak, vsled česar je nanesla voda na progo Simplon - expressa toliko kamena in gramoza, da je proga v daljavi več kilometrov zasuta. Danes bo promet zopet vzpostavljen.

— **Maševanje zapuščenega dekleta.** Kmet-ski fant Danilo Zubič v Vračah (Hercegovina) in Ljubica Feraić, sta se dolgo časa zelo ljubila. Nakrat pa se je fant dekleta navešal. Ko je Ljubica to opazila, si je skušala na vse načine njegovo ljubezen zopet pridobiti. Ker se ji to ni posrečilo je prisegla nezvestemu fantu krvavo maševanje. Počakala ga je v zasedi ter mu vrgla pest pepela v oči. Zubič se je zgrabil za glavo in od bolečin zastokal. Medtem je planila Ljubica k njemu ter mu porinila nož v ledja. Težko poškodovanega fanta so prepehali v bolnico. Ljubico pa so odvedli orožniki v zapor.

— **Mausner bo imel zopet posel.** Okrožno sodišče v Novem Sadu je pozvalo rablja Mausnerja, da naj pride v Novi Sad, da bo obesil zločinca Miloša Krujača.

— **Katastrofalen požar v Atenah.** V Atenah, v okraju, kjer stanujejo begunci, je izbruhnil predvčerajšnjim požar, ki je upepelil okoli 1000 hiš. Tisoč rodbin je brez strehe.

— **Dva letalca, ki hočeta polotči Chamberlinov rekord.** Iz Dessau-a poročajo: Po velikih pripravah na vojaškem aerodromu sta se spustila dne 3. t. m. aviatika Lose in Ristić (bivši avstrijski letalec) v zrak z namenom, da ne pristaneta 51 ur ter potolčeta Chamberlinov rekord. Medtem se je moral spustiti Lose že po nekoliko urah na zemljo. Ristić doslej vztraja.

— **Avtomobilska nesreča pri Budimpešti.** Angleški vojaški ataše v Budimpešti Peary se je peljal te dni v družbi dveh madjarskih oficijerjev z avtomobilom na vojaško vežbališče, da bi si ogledal vojaške vaje. Med potjo se je avtomobil prevrnil. Vsi trije oficijerji so bili ranjeni, angleški vojaški ataše težko, njegova spremljevalca pa lahko.

— **Letalske nesreče ob priliki manevrov angleškega zračnega brodogaja.** Kot poroča »Morning Post«, se je pripetilo ob priliki manevrov angleškega zračnega brodogaja, ki so se vršili, kot znano, te dni, 274 nesreč. 25 nesreč so povzročili defekti na motorjih, vse ostale pa na nepredvideno letalcev, ki so hoteli proizvajati bravuro.

— **Pred stavko železničarjev na Poljskem.** Poljski železničarji groze s stavko. Stavili so vladi ultimativne predloge. Če predlogi ne bodo tekom določenega roka sprejeti, prične železničarji stavkati.

— **Kako je ukradel mlad Italijan svojemu stricu poldrugi milijon lir.** V kratkem se vrši v Turinu zanimiv proces. Na zatoženi klopi bo sedel 27-letni Josip Baiardi iz Sicilije, obtožen, da je poneveril svojemu stricu v New Yorku poldrugi milijon lir. Obtoženco so umrli leta 1920 stariši. Zabredel je v velike denarne stiske. V bedi se je spomnil, da ima v Ameriki strica. Pisal mu je ganljivo pismo ter ga prosil pomoči. Stric mu je poslal denar za vožnjo ter ga pozval, naj pride takoj k njemu v New York. Vesel se je ukral Baiardi kmalu nato na parnik. Prispevši v New York se je nemalo začudil, ko je čul, da je njegov stric lastnik majhne banke, ki se bavi v prvi vrsti s tem, da pošilja denar italijanskim emigrantov v domovino. Stari Baiardi je soliden in imovit človek. Vzel je nečaka k sebi. Fant je bil spočetka silno pridnen ter si je pridobil v kratkem času popolno zaupanje svojega strica. Čez dve leti ga je pregovoril, da je izpremenil svoje podjetje v akcijo družbo. Podjetje je lepo napredovalo. Banka je imela pri nekem velikem denarnem zavodu v New Yorku veliko vlogo. Ključ depozita je imel mladi Baiardi. Leta 1923 se je dečko poročil z lepo 17-letno deklico. Odpeljala sta se na ženitovanjsko potovanje. Vrnila se nista več. Ko je postala stvar staremu Baiardi-u končno sumljiva, je odprl depozit siloma. Na svoje neprijetno presenečenje je opazil, da mu je odnesel nečak ves denar in vse druge dragocenosti. Aviziral je italijansko policijo, ki pa defraudanta ni mogla najti. Šele koncem lanskega leta se je tiček sam ujel. Prišel je na občinski urad v Turinu ter prijavil rojstvo hčerke. Tedaj so se oblasti spomnile, da je bila izdana leta 1923 za njim tiralica in bil je aretiran. Defraudant je živel ves čas v Turinu, kjer je ustanovil z ukradenim denarjem dobro idočo trgovino z avtomobili. Te dni bo prejel svoje plačilo.

— **Goljufiv vojaški liferant.** V Lvovu vzbuja te dni veliko senzacijo aretacija industrija Novaka, ki so ga vtaknili v luknjo, ker je dobavljal skozi več let vojaštvu mesto govejega večinoma konjsko meso. Novak je ogoljufal poljski vojaški erar za več milijonov zlatih.

— **Senzacionalna kriminalna afera na Češkoslovaškem.** Češko javnost razburja te dni afera urednika Mihalke, ki ga dolže, da je umoril na ženitnem potovanju svojo soprogo. Mihalke je bil še lansko leto urednik enega od največjih čeških listov. Pozneje je bil tajnik sedanjega češkoslovaškega prosvetnega ministra Hodže. Nekoliko časa je bil tudi urednik »Narodnih listov« v Pragi. Bil je pa odpuščen, ker je bil osumljen goljufije.

— **Slikarica s štirimi ljubimi.** Antoinette D. je hčerka uglednega tovarnarja v Essenu. Stariši so jo skrbno vzgajali. Po dokončani samostanski šoli se je podala 17 letna deklica na umetnostno akademijo v München. Letošnjo spomlad je prišla v Berlin, da bi nadaljevala študije. Kot pa se je izkazalo, se je posvečala deklica manj slikarski umetnosti kot umetnosti ljubezni. V kratkem času je navezala ljubezenske stike s tremi starejšimi, dobro situiranimi gospodi, njeno srečo pa je gorelo v resnici samo za nekega mladega študenta, ki se je dal od nje gmotno podpirati. Eden od njenih starih lju-

bincev ji je zasigural apanažo 700 mark. Ko je s svojo soprogo za dalje časa odpoval, je zapustil svoji ljubici precej visok ček. Nato je najela Antoinette elegantno stanovanje z več sobami. Z ljubikom svojega srca pa je živela prav tako knežje in tako se je zgodilo, da je bil ček prav kmalu porabljen. Končno sta napravila v hotelu, kjer sta stanovala, večji dolg ter izginila. Antoinette pa zato ni bila v zadregi. Obiskala je starega gospoda št. 2. Po noči ljubezni je primešala Antoinette vinu, ki ga je servirala staremu gospodu, strup, nakar je reževala oropala. Nato je obiskala starega gospoda št. 3, ki niti sanjal ni kaj se pripravila ter je napravil z Antoinette izlet. Medtem je izropal študent vilo. Nato sta se preselila slikarica in njen ljubimec v Pariz, kjer je prišla vrsta na drugo žrtev, ki ga je čedni parček uspal, nakar mu je snela Antoinette z rok vse dragocenosti. Nato sta z ljubljence zopet odšla, vendar ju je policija kmalu našla, ker je zapustila Antoinette za seboj steklenico z morfijem. Posledica je bila, da sta bila kmalu nato oba aretirana.

— **Nov trik žeparja.** Neki berlinski žepar si je izmislil nov, originalen trik. Simuliral je na ulici pijanost, padel nekemu Švedu okoli vratu ter ga jel pozdravljati kot starega prijatelja. Šved se je možakarja otresel ter mu pojasnil, da se moti. Pozneje, ko o »pijancu« že ni bilo ne duha ne sluha, je opazil, da mu je ukradel možakar listnico in uro.

— **Pobožnjak v kaznilnici.** V kaznilnici Marienschloss v Hessenu se je vršila te dni poroka. Radi špijonaže zaprti K. se je dal, predno so ga zaprli, poročiti civilno. Med hladnimi zidovi kaznilnice se je spomnil, da bi bilo dobro, če bi se dal poročiti tudi cerkveno. Vložil je zadevno prošnjo na ministrstvo. Ministrstvo je prošnjo ugodilo. Ker za došča v Nemčiji v vsakem oziru cerkvena poroka, je moral postati špijon v ječi posebno pobožen, da je zahteval tudi cerkveno poroko.

— **Perverznež.** Predvčerajšnjim je prerezal v Berlinu brivec Walter Dicka svoj ženi grlo. Zaslišan, je morilec izjavil, da je izvršil dejanje, ker mu je očitala njegova žena nemoralno obnevanje z mladoletnimi deklicami. Dicka se je šele pred pol letom oženil.

— **Polet preko oceana in ljubezen.** Kot poročajo iz Amerike, je imel Smithov in Bronthejev polet preko Tihega oceana zelo romantično predgovodino. Smith ni tvegal nevarnega poleta radi denarja ali slave, temveč radi lepih oči gospodične Margarete Brownove v San Francisco, ki je prav tako lepa kot bogata. Mlada deklica je bila ljubila Smithu roko in srce pod pogojem, da riskira polet iz Amerike v Evropo. Vsekako je bila z rezultatom zelo zadovoljna, kajti Smith je prejel v Havaju sledečo brzojavko: »Osvojili ste si moje srce. Ponosna sem na vaš junaški čin ter vas bom poročila, čim se vrnete!«

— **Strašna smrt stareca.** Iz Linca poročajo: 84 letni starec Granel v Kreisbichlu pri Lambachu je šel te dni peš obiskat svojega sina v oddaljeno vas Grubl. Starec je zašel v temi s ceste v močvirje, kjer je parkrat padel, naposled pa obležal. Po treh dneh in dveh nočeh so ga našli umirajočega. Muhe, črvi in razna druga golazen mu je razjedla tekom tega časa obraz, da ga je bilo komaj spoznati. V silnih bolečinah je umrl lačen in žejen. V smrtne boju je poteptal in razril svo zemljo okrog sebe. Pomoč je prišla prepozno. Graml je umrl par ur potem, ko so ga prenesli v njegovo stanovanje.

— **Izdajalska krastača.** Iz Oedenburga poročajo: Kmet Aleksander Kocić, ki vozi v Zala-Egerszeg mleko, ga zaliva med potjo z vodo iz cestnega jarka. Te dni pa je imel smolo prinesel je nekemu odjemalcu mleko, v katerem se je nahajala krastača. Ko so odprli posodo, je skočila krastača v velikem loku na tla. Potvarjalec živl je bil ovaden policiji, ki ga je obsodila na denarno globo 160 pengö (okoli 1600 Din).

Ljubljana.

1— **Tečaj za ročna dela.** Štiridesetinski tečaj za ročna dela, ki ga je priredil za učiteljsvo Pomladke rdečega križa in vodil ravnatelj g. Novak, se završi dne 6. t. m. z razstavo na srednji tehnični šoli. Vabimo vse, ki se zanimajo za nove smerice šolskega pouka, zlasti pa učiteljsvo, da posetijo razstavo to soboto popoldne od dveh do petih.

1— **Podpornemu društvu slepih, Ljubljana, Wolfova ulica 12,** so darovali: g. dr. Krivic Rudolf iz neke kazenske poravnave med g. D. in H. 850 Din, učenci V. razreda iz prihrankov Pomladke rdečega križa 40 Din, gg. Bizjak Viljem in Ivan mesto venca na krsto pok. g. Toneja Jošku 500 Din, g. plačilni »Zvezda« mesto venca na krsto pok. Toneja Jošku 100 Din, g. Jaklič Ivan, 10 Din, g. Vavpotič Ivan, Marenbeg, 10 Din, posojilnica v Gornji Radgoni 100 Din, rodbina Lasbacher, 100 Din, g. Peter Štepić, 100 Din, Hranilnica in posojilnica Smednik 200 Din, g. dr. Josip Karlovšek, Celje, iz neke kazenske zadeve 100 Din. — Vsem plemenitim darovalcem najiskrenejša hvala! — Odbor podpornega društva slepih v Ljubljani.

1— **Kronski vpokojenec** je v četrtek, dne 4. t. m. dopoldne izgubil 350 Din od Ulice na Grad št. 4 po Rožni ulici do St. Jakobske pošte. Pošten najditelj se uljudno naproša, da denar vrne proti nagradi Ulica na Grad št. 4.

1— **Mestna zastavljavnica** naznanja, da se vrši temesečna dražba v decembru 1926 zastavljenih predmetov v četrtek 11. t. m. ob 15. uri v uradni prostorih v Prečni ulici.

1— **Poizkušeni vlom.** Predvčerajšnjim, ko je nevihta v Ljubljani najbolj divjala, sta hotela vdreti dva vlomilca kar z ulice skozi okno v pritično stanovanje v Gradišcu št. 14. Ker pa se je lastnica stanovanja vsled hrupa prebudila ter jela klicati na pomoč, sta jo vlomilca, ki sta odprla že drugo okno, odkurila.

REŽIJSKE IN PROSTE KARTE PROVIZIONISTOV IN RENTNIKOV.

»Udruženje jugoslov. narodnih železničarjev in brodarjev obvešča vse članstvo, provizioniste in rentnike, da je po dveletni težki borbi deloma uspelo priboriti provizionistom in rentnikom in njih družinskim članom ugodnost režijske vožnje in treh prostih kart na leto, kakor je označeno v spodaj navedenem odloku M. S. Br. 15176-27, ki se glasi: Provizionisti, rentniki (bivši delavci) njihove zakonite žene in zakonski otroci, kakor tudi njihove vdove in zakonski otroci uživajo brezplačno vožnjo trikrat na leto v III. razredu, kakor tudi vožnjo po režijski ceni, ako so rentniki in provizionisti prebili v službi državnih prometnih ustanov najmanj pet let. Glede rentnikov se zahteva tudi, da so za delo popolnoma nesposobni. Rodbinski člani, zakonske žene in otroci uživajo vožnjo po režijski ceni 4 krat na mesec, kakor žene in otroci aktivnih delavcev.

Glede rodbinskih članov se je ravnati po čl. 24. navodil o načinu izdavanja voznih olajšav.

Vsi provizionisti in rentniki naj oddajo svoje lične osebne legitimacije kakor tudi legitimacije družinskih članov postojam, kjer stanujejo, da jih pošljejo na oddelek VI. ljubljanske direkcije v svrhu opreme z žigom in vložki. Za provizioniste se smatra one, ki so provizionirani in miloščinari, ki dobivajo provizijo po obstoječih normah.

Za rentnike ni pravilno rešeno, ker so upoštevani samo oni s 100 odstotki ali popolno delanezmoglostjo.

Oblastni odbor Udruženja jugoslov. narod. železničarjev in brodarjev, Ljubljana.

GLAS IZ OBČINSTVA.

Gospoda vladnega komisarja na mestnem magistratu prosimo stanovalci v Križevniški ulici, da se usmili tudi naše ulice. Sedaj, ko se v Ljubljani veliko gradi, popravlja in olepšava, prosimo g. komisarja, da se ozre v prvi vrsti tudi na to ulico, ki je, tako cesta sama kakor tudi hodnik nujno potrebna popravila. Plošče v hodniku so močno obrabljene, nekatere pa razbite. V kotanjah zastaja voda, kar je za pasante jako nerodno, posebno ponoči ob slabi razsvetljavi. V deževnem času se pa ni mogoče umikati, ker dere voda kar po hodniku. Kamni, ki so vdelani za kanal so razbiti, tako da žleb ne prestreže vode. Ulica je ozka. Ze vsak posamezen voz jo skoro zapre, zato je skrajno nerodno, pa tudi nevarno za šolarje, ko morajo peški uporabljati tudi cesto. Cesta sama je jako potrebna, da se jo nasuje in uravna. Po sredi štrle iz nje naprave od vodnih napeljav. Promet v tej ulici je precej živahen. Uporablja jo zlasti delavstvo iz tobačne tovarne peš in na kolesih.

Ker se sedaj v Ljubljani veliko žrtvuje za olepšavo, smo stanovalci Križevniške ulice upravičeni prositi, da se ta ulica popravi in uredi. Upamo, da bo g. vladni komisar uvidel, da je cesta nujno potrebna popravila in ukrenil potrebno za odpravo.

DOPIS.

Rogaška Slatina. Letošnji Anin-ples, družabni višek sezone, ki se je vršil v nedeljo, dne 31. julija, je v vsakem oziru prekosil vse dosedanje. Ze dolgo ni bilo v zdraviliškem domu tako animiranega večera kot je to bil Anin-ples. Aranžerjem gre vsa hvala za njihov trud in iznajdljivost. Tri godbe, dva vojaška orkestra in zdraviliški jazzband, so neumorno igrali, ravno tako se je plesalo kljub poletni vročini do zgodnjih jutranjih ur. Med velikim odmorom sta presenetila gđc. in g. Pečnik publiko s tem, da sta na dovršeno umetniški način prinesla ljubko sliko dunajskega valčka po zvokih Straussovega »Na lepi modri Donavi«. Krasen je bil pogled na elegantno publiko, ki je nudila s svojimi izbranimi toaletami pestro sliko. Opaziti je bilo tudi mnogo drugih zunanjih gostov, ki so se pripeljali zlasti iz Zagreba na to prireditve, kar nam je dokaz, da uživa Aninples danes isti sloves kakor pred leti. — V nedeljo, dne 7. avgusta se bo vršila v zdraviliškem parku popoldanska in večerna zabava v korist fonda za postavitve nagrobnega spomenika v vojni padlim faranom. — **Osebnosti iz Rogaske Slatine:** Dne 1. avgusta je prispel semkaj na daljše bivanje komandant armije v Skoplju, armijski general Zečević.

ONE 14. IN 15. AVGUSTA 1927 ZLET JUGOSLOVANSKE GASILSKE ZVEZE V SREDIŠČE OB DRAVI.

KRATEKE VESTI.

Panevropski kongres, ki bi se imel vršiti oktobra meseca v Bruslju, je odgojen, ker se ni bilo mogoče izdelati vseh gospodarskih referatov za kongres.

Avstrijski kancelar dr. Seip se bo prihodnji teden sestal v Karlovih Vanih z dr. Benešem. Oficialno ta vest še ni potrjena.

Irak postane član Zveze narodov, s čemer bi avtomatično ugasnil velikobritanski mandat nad Irakom, ki bi tako postal popolnoma neodvisen. Vest o tem izhaja iz angleških listov.

120 smrtnih obsodb je bilo meseca julija izvršenih v Moskvi.

Senat Gdanskega bo od Zveze narodov zahteval, da se poljske vojne ladje ne smejo muditi v gdanskem pristanišču.

Številni članov amsterdamske strokovne internacionale je padlo od 16.530.000 v letu 1923 na 13.500.000.

Štirje grški oficirji so bili v Solunu aretirani, ker so agitirali za bivšega grškega diktatorja Pangalosa.

Najvišji ukrajinski sodni dvor je po dvanajstdnevni razpravi proti 12 georgijskim menihom obsodil Poljaka Pološkega na smrt, ostale pa na večletno ječo.

Sport.

FOTOAMATERSKA KONKURENCA PRI LJUBELJSKI DIRKI.

V povzdigo fotografskega sporta razpisuje Avtomobilski klub sedem nagrad za najboljšo amatersko posnetke ob priliki druge dirke in gorske ocenjevalne vožnje na Ljubelj, ki se bo vršila v nedeljo 14. avgusta t. l. Suget je poljuben, vendar se pa bo pri razdelitvi nagrad oziralo v prvi vrsti na posnetke, ki predstavljajo interesantne sportne momente. Prvo darilo za najmanj tri posnetke znaša 300 Din, drugo za najmanj dva posnetka 200 Din, ostalih pet po 100 Din za najmanj en posnetek. Posnetek je vposlati sportni komisiji Avtomobilskega kluba kraljevine SHS, sekcija Ljubljana, Kongresni trg 1-I., najkasneje tekom enega tedna po izvršeni tekmi v dveh izvodih, s točnim naslovom pošiljatelja. Nagradjeni posnetki ostanejo klubova last. Vsi gospodje amaterji, ki imajo namen udeležiti se gornje konkurence, si naj nekaj dni pred dirko preskrbijo v tajništvu Autokluba posebne legitimacije, na podlagi katerih jim bo mogoče ob progi neovirano fotografirati.

Boksmatch Dempsey — Tunney. Za 15. septembra določeni boksmatch za svetovno prvenstvo Dempsey — Tunney se bo menda preložil za dva tedna. Dempsey je namreč brzojavno obvestil svojega menagerja Tex Richardsa, da naj preloži boj na teden, ki se prične s 26. septembrom, češ da je njegova žena nevarno zbolela in da se radi tega zakasnili s svojim treningom.

Zadnje lahkoatletske vesti. V Manchesteru je pretekel Elis 1000 m v 2:27,8, ki je sicer boljši od oficijelnega svetovnega rekorda Lundgreena 2:28,6, vendar za eno celo sekundo slabši kot od Sera Martina lansko leto doseženi čas 2:26,8. — V finskiem maratonskem teku na progi 40,2 km je zmagal Martelin v 2:31:23,2 pred Sipiläom z 2:38,18.

— Dobermann, znani nemški skakač v daljavo, je skočil v Düsseldorfu 7,62 in 7,65 m, vendar pa skoka nista obveljala, ker je pri obeh za spoznanje preskočil. — Ženski svetovni rekord v skoku v daljavo je zboljšala v Londonu miss Gunn na 5,87 m. Dosedanji rekord je držala Japonka Hitomi s 5,50 m.

Razpis damskega lahkoatletskega tekmovanja za prvenstvo države. Jugoslovanski lahkoatletski savez priredi v dneh 13. in 14. t. m. ob 16. na enem izmed igrišč na področju BLAP tekmovanje za poedinsko prvenstvo države za dame v sledečem sporodu: 13. avgusta: 1. 60 m predteki, 2. met krogle 4 kg, 3. 60 m semifinale, 4. skok v daljavo, 5. 200 m predteki, 6. 100 m predteki, 14. avgusta: 1. 200 m finale, 2. met diska 1 kg, 3. 60 m finale, 4. skok v višino, 5. 100 m finale, 6. met kopja 600 g, 7. 4 × 60 m. Dolžina in opis tekalnice je JLAS-u za sedaj neznana radi pomanjkanja podatkov s strani BLAP-a; obvestilo o tem sledi naknadno. Prijave morajo biti v rokah JLAS-a najkasneje do 6. avgusta a poslati jih je treba preko LLAP. Prijave, ki nimajo žiga LLAP kakor tudi prijave brez prijavnine ali naknadne ali telegrafične potome, se ne bodo uvaževale. Nagrade dobijo v vsaki točki tekmovanja tri najboljša tekmovalka oziroma moštva, zmagovalka v vsaki točki dobi naslov »prvakinja Jugoslavije za leto 1927.« Prijavnina za točko in osebo 15 Din, za moštvo 30 Din. Tekmovanje se vrši po pravilih JLAS.

Pri lahkoatletski meddržavni tekmi med Anglijo, Irsko in Švedsko so bili doseženi izvršni uspehi. Tako je pretekel Lowe 880 y v 1:53,8, lord Burghley pa 150 m lese v 15 sekundah, Hodge 100 y v 10 sek., skok v vis O'Connor 184,5 cm, 4 milje (6,436 km) Johnston v 20:04,8. Prvo mesto je zasedla Anglija s 23,5 točkami, drugo Irsko z 8,5, tretje Škotska z 1 točko.

Borze

Devize in valute.

Ljubljana, 4. avg. Berlin 0—13,53, Curih 10,935—1096,5 (1095), Dunaj 7,9915—8,0215 (8,0065), London 275,8—276,6 (276,2), Newyork 56,7—56,9 (56,8), Praga 168,2—169 (168,6), Trst 308,125—310,125 (309,125).

Zagreb, 4. avg. Dunaj 7,99 — 8,02, Berlin 13,518 — 13,548, Budimpešta 9,898 — 9,928, Italija 308,5 — 310,5, London 275,8 — 276,6, Newyork 56,7 — 56,9, Pariz 222,25 — 224,25, Praga 168,2 — 169, Curih 1093,5 — 1096,5; ameriški dolar 56,15 — 56,30, avstrijski šilling 8,01 — 8,04.

Curih, 4. avg. Beograd 9,13, Berlin 123,44, Newyork 518,875, London 25,305, Pariz 20,325, Milan 28,23, Praga 15,385, Bukarešta 3,16, Dunaj 73,05.

Efekti.

Ljubljana, 4. avg. Celjska 197 — 199, Ljubljanska kreditna 145 — 0, Praštediona 850 — 0, Kreditni zavod 160 — 0, Stavbna 55 — 0, Sešir 104 — 0.

Ljubljanska blagovna borza (4. t. m.). Les: Zaključen je bil 1 vagon desk (večina smreka), paralenih, ostrorobih, očeljenih, I., II., III., največ 30% III., od 16 cm naprej, media 22-23, 18 in 24 mm, fco vagon meja po 530. Iščajo se hrastovi pragi (500,000 komadov) 280×23/25×13/15, fco vagon Sušak po 66 denar in borov jamski les različnih dimenzij. — Deželni pridelki: Zaključkov ni bilo.

ANEKDOTE O SLAVNIH MEDICINCIIH.

Bilo je v pozni jeseni leta 1881. Dunajsko akademsko pevsko društvo se je peljalo v idilijni Pereholsdorfu, da bi priredilo slavnomu anatomu Hyrtlju, ki je živel že več let tam, takorekoč kot samotar, ob priliki njegove 70 letnice podoknico. Peveci so napravili račun brez krčmarja. Šele ko so ponovno in energično pozvonili, je prihitel dr.

Friedlovsky, znani Hyrtljev faktotum k železni ograji vile. Vidno presenečen, ko je zagledal toliko akademice mladih se je vrnil. Čez par minut je prišel zopet, rekoč: »Gospod dvorni svetnik sporoča gospodom, da postane vsak osel, če to doživi, star sedemdeset let. To ni noben povod za slavlje. Gospod dvorni svetnik prosi, da se mu ne prireja nobenih ovacij, prosi pa gospode, da prirede v liesinški pivovarni na njegov račun vesel krok.« Tega si gospodje niso dali dvakrat reči.

Hyrtla je obiskala vsako leto njegova sestra, ki je živela sicer v Trstu. Ob takih prilikah je bilo treba izprazniti vse četrto nadstropje hotela, v katerem je Hyrtl takrat stanoval, kajti bil je navajen na mir in poleg tega nekoliko nervozen, tako da ni trpel ljudi niti nad seboj niti poleg sebe. Ob priliki takega obiska se je šel Hyrtl s svojimi sorodniki na Ring izprehajati. Nenadoma je vzel iz žepa svoj nožič ter si prepral oba čevlja. Nosil je namreč nove čevlje, ki so ga močno tiščali. Tako opravljen se je dvor- ni svetnik Hyrtl mirno dalje izprehajal.

Da tudi velik učenjak in naravoslovec včasih ni dober poznavalec ljudi, dokazuje slučaj M. M. je bil laboratorijski sluga pri genialnem fiziologu Brücklu-ter je upeljal cele generacije mladih zdravnikov v skrivnostni zrcala za oči in sličnih, rigorozantom ne preveč simpatičnih instrumentov. Noben dijak se ni mogel spominjati, da bi bil M. kdaj videl treznega. Da, v dijaških krogih se je celo govorilo, da se njegov pedagoški talent tembolje manifestira, čim več alkohola je udušil. M. je umrl nenadno smrti v fiziološkem inštitutu. Brückl je dal pokopati v bližini stanujočega mladega zdravnika dr. S-a, ki je poznal M-a še iz dijaških let. Dr. S. je dejal, potem ko je ugotovil smrt: »Bil je pač pivec.« »Ne,« je vzkliznil Brückl ogorčeno, »M. ni nikoli pil. To moram v obrambo njegove časti odločno poudarjati.«

Ilija Erenburg:

Ljubav Jeanne-e Ney.

(Iz ruščine prevedel Š. L.)

Med vojno je Neichenson, ko je v svojih možganih vse pretektal, rekel: »levi.« Zakaj bi ne, Rumunija nas ni izdala! V klubu je Halibjev pritrjuje čemok: »levi, a zaradi levov — nalivaj!« (Halibjev se je rad igral z besedami).

Tako je nekam šlo do oktobra. Od takrat enaprej je pa srečo zamenjala splošno znana oblika gorja in upadka, ko se je namesto zlatih črk »Bankirska pisarna« pojavil na zrcalu vrat list iz šolskega zvezka z le napol dostojno besedo »Jasli«. Takrat je bil konec za vse res dostojne ljudi, k katerim sta se seveda prištevata prijatelja. Res je, da je Neichenson poskušal v presledkih med štirimi počitki v zaporu, pokupovati pri damah »čizke«, delal je pa to mrtvo, brez navdahnjenja, še slabše — brez razsodka. Reševala ga je še nekako žena, ki je bila precej manj občutljiva in popolnoma skrivaj kupčevala z nerazredčenim spiritom.

25. oktobra 1917, dan sovjetskega prevrata. (Op. prev.)

Dečje jasli — sovjetsko negovališče. (Op. prev.)

Halibjev je sedel dosti bolj mirno, trdno, in še celo ne brez malih udobnosti. Več ko leto dni je predsedal s koderstnim anarhistom pri kvartah ob »duraku«. V imenu teh služajnih zasliševanj sta prijatelja dokazala, da če sta se razšla, še ne pomeni, da sta se pozabila. Halibjev je nervozno (on je vse napravljen »nervozno«) razložil: Neichenson je — Rumun, mogoče celo rumunski agent, drugače nikakor ni mogoče razumeti vso to mistično zgodbo z levi. Neichenson se je omejil na to, da je Halibjeva imenoval spočetka »šleparčeka« (v tem »š« se je izkazovala vsa njegova nežnost), potem pa že na sodoben način »švedalca«. Preiskovalni organ se pa ni potrudil, da bi vse te poizvedbe napisal, ampak se je nekako nenadoma spomnil, da čakajo še drugi, in je nahitro spraznil mesto za druge.

In tako sta se oba prijatelja srečala. Tako sta se tudi poljubila. Se je li čuditi, da se Poluks ni mogel upreti prošnji Kastorja? Iz kopice umazanega perila je izkopal dve francoski zemljici. Videti je bilo, da bo slavje s tem zaključeno. Vendar se je pa lovška roka bistrookega Halibjeva brez ozira na intimnost sprave urno zarila v kup sraje in drugih stvari, in s triumfom je od tam priplavala: steklenica spirita!

Halibjev je požiral kozarček za kozarčkom.

Neichenson pa je previdno ščipal skorjico zemljice. Med tem je napeto, v splošnem redu, premišljeval. Po napeti nasičenosti je Halibjev ugibal, s čem se peča njegov drug, in se zato ni prav nič začudil, ko je zaslišal po pisarni tako dobro mu znano besedo: Je!

On se je samo prav blizu primaknil k filozofu. Dušica v skledici je ugašaje priskakovala in tonila. V temi se je zaslišalo sikanje Neichensona. Če bi bila slučajno malo odprla vrata uprav - del, ali oni, iz celice, bi gotovo pomislila: zarota, konspiracija. Najbrže bi imela tudi prav: v vsej zunanosti dveh ljudi, ki sta se zdaj odkaljevala, zdaj sikala nad veliko steklenico, je bilo nekaj zlovesnega, da, celo zločinskega.

Ti tam, jaz tukaj, skupaj — armenska uganka — »bankirska pisarna Halibjeva in Neichensona.«

Po je, kako ti to misliš — »ti tukaj?«

Jako prosto. V celici.

Upravitelj poslov, sov. uradnik. (Op. prev.)

Temeljna organizacija komunist. stranke. (Op. prev.)

Uganke, ženane po svoji bedasti nav- nosti. (Op. prev.)

Ali si ti svoje prepričanje tako hitro spremenil?

Kakšna zveza naj bo tukaj s prepričanjem? Komu je prepričanje potrebno? »Hitro! To je pa lepo »hitro«, to! A vlada? Ali ti misliš, da se je v desetih letih spremenila? Natančno v desetih minutah! Jaz, idiot, sem dve leti izgubil. Jaz sem tam sedel, to se pravi »notri«. Ti torej misliš, da je tam slabo? To je, seveda je res slabo. Če pa ne se- diš, je pa celo jako lepo. Če se na primer voziš v avtomobilčku in uljudno prigovarjaš: »torej, gospod Neichenson, izvolite noter!« Seveda se lahko vse skupaj tudi prevrne, to se pravi, da se Denikin kratkomalo zmisi in pride. Za tak slučaj, vidiš, se pa midva zavarujeva. Ti imaš svoje prepričanje in si sploh, že na pogled, cel plemič. Ves račun ti kaže, da se odpelješ! Potem pa...

Halibjev se je razhotal. Prav v globini zvona njegovega smeha je bilo slišati spričevalo gospe Neichenson: ona je poštena žena, ona ima spirit — to je spirit.

Bravo! Vsak je sam sebi Hindenburg! Strategija! Poznaš ruletko? To, bratec, ni komuna; ona je usoda, igra! Ti torej na rde- če, jaz na črno. Udar! Zavrti se! Ne bova se preigrala! Dobila bova, vse... oprost! mi surove besede, ampak razbolelo se mi je, glej tukaj, z eno besedo, vse žide pobijemo,

Kompletne potrebščine
za šivilje, krojače, čevljarje in tapetnike, kakor
tudi sukance, svilo za šivanje v vseh barvah,
vezanino, čipke in razne porte kupite najje-
nejše pri

Josip Petelinc-u
Ljubljana, ob vodil blizu Prešernovega spomenika.
Na veliko! Na malo!

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana

najfinejši in najokusnejši

namizni kis iz vinskega kisa.

Zahlevajte ponudbo. Telefon št. 2389.

Tehnično in higijenično najmoderneje

urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadst.

Širite „Narodni Dnevnik“!

Št. 21052/27.

ref. IX.

Razpis.

Mestni magistrat ljubljanski
razpisuje oddajo

zidarskih, tesarskih in krovskih del
za zgradbo vil raznih tip za topničarsko vojašnico.

Ofertni pripomočki se dobe v mestnem gradbenem
uradu, Šolski drevored 2/II.

Ponudbe je vložiti pri imenovanem uradu do 8. avg.
do 11. ure dopoldne.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 3. avgusta 1927.

Razpis.

Mestni magistrat ljubljanski
razpisuje oddajo

kleparskih del

na vseh objektih mestne pehotne vojašnice na trgu Taboru.

Ofertni pripomočki se dobe v mestnem gradbenem
uradu: Šolski drevored 2/II.

Ponudbe je vložiti v imenovanem uradu do 8. av-
gusta 1927 do 11. ure dopoldne.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 3. avgusta 1927.

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača
50 par. Za debelo tiskano
pa Din 1.—

Dipl. pravnik

želi nastopiti primerno
službo. — Cenj. ponudbe
pod šifro »Pravnik« na
upravo lista.

»Ullstein's
Weltgeschichte«
(elegantno vezano) 10
Din 1000 naprodaj. Na-
slov v upravi.

Prodajalka

dobra moč v mešanem
blagu, želi premeniti me-
sto. Cenj. doplne na upra-
vo tega lista pod šifro
»Zanesljiva«.

Proda se ceno

pohištvo, štedilnik in ma-
liška. Naslov pove
uprava lista.

KUPIMO

sledeče knjige — tudi
rabljene: »Trije muške-
tirji«, »Dvajset let pozne-
je«, »Deset let pozneje«.
Jugoslovanska knjigarna.
Ljubljana.

Premog - čeblo
Wolfova 1/II. - Telef. 88